

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: «Удосконалення механізмів реалізації державної податкової
політики в Україні»

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня, II курсу, МПАЗ-22-1 групи
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітня програма «Регіональне управління та самоврядування»

(підпис)

Спасіченка Даниїла Сергійовича
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Чупрій Леонід Васильович, д.політ.н. професор, доцент
Кафедри психології, педагогіки та суспільних
дисциплін

Керівник освітньо-професійної
програми

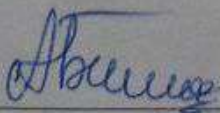

(підпис)

Близнюк Андрій Станіславович,
д.н.держ.укр.доцент, професор

Допущено до захисту за рішенням кафедри
Протокол від «25» листя 2024 № 4

менеджменту та публічного управління

Звідувач
кафедри

(підпис)

Близнюк Андрій Станіславович,
д.н.держ.укр.доцент, професор

Реєстрація № 3 26.01.2024 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки 19.01.2024 [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 5(відмінно)/92 балл 16.02.2024 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис] А. І. Варшавець
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: [підпис] А. С. Близнюк
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] Н. В. Радовенко
(підпис) (ініціали, прізвище)
[підпис] М. В. Грязинський
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (ДИПЛОМНОЇ) РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної магістерської роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30			
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10			
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5			
4. Рецензент	від 0 до 5			
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50			

ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	9		П.І.П.: І.В. Варшавець А.С. Близник Н.В. Грабовенко М.В. Гречинський Ю.І. Ситко
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	4		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	9		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	46		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	92		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
92	A	5	16.02.2024	П.І.П.: І.В. Варшавець А.С. Близник Н.В. Грабовенко М.В. Гречинський Ю.І. Ситко

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

Навчально-науковий факультет соціально-гуманітарних технологій спорту та реабілітації
Кафедра менеджменту та публічного управління
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма «Регіональне управління та самоврядування»

Затверджую
Завідувач кафедри
Близнюк. А.С.

« » 201

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти**

Спасіченка Даниїла Сергійовича (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

Удосконалення механізмів реалізації державної податкової політики в Україні

Затверджена наказом ректора від «13» 02 2023 № 191

2. Строк здачі закінченої роботи 25.02.2024

3.

Мета роботи є обґрунтування рекомендацій з удосконалення механізму реалізації державної політики щодо здійснення податкового контролю в Україні, підвищення його дієвості.

Об'єкт дослідження є податкова система України.

Предметом дослідження є соціально-фінансові відносини, що виникають у процесі реформування податкової системи України.

База дослідження Ірпінська міська рада

4. Вихідні дані до роботи є нормативно-правова база України, праці вітчизняних та зарубіжних фахівців, які займаються дослідженнями податкової системи, матеріали конференцій та Інтернет.

5. Перелік графічного матеріалу складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, Обсяг роботи складає 33 сторінки, містить 7 рисунки, 5 таблиць. Список використаних джерел складає з 33 найменування.

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження податкової системи України

1.1 Сутнісна характеристика податкової системи

1.2 Етапи формування податкової системи України

Розділ 2. Оцінка стану податкової системи України

2.2 Динаміка та структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України

2.3 Аналіз податкового навантаження в Україні

Розділ 3. Напрями удосконалення існуючої податкової системи України

3.1 Оцінка впливу системи оподаткування на економіку України

3.2 Проблеми існуючої податкової системи України та шляхи їх вирішення

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Факти
1	2	3	4
1	Вибір теми та її затвердження	28.11.2022	28.11.22
2	Вивчення літературних джерел та складання плану роботи	28.11.2022	28.11.22
3	Підготовка вступу та 1 розділу роботи	26.06.2023	26.06.22
4	Підготовка 2 розділу роботи	20.12.2023	20.12.22
5	Підготовка 3 розділу роботи та висновків дипломної роботи	25.12.2023	25.12.22

8. Дата видачі завдання «14» 02 2023

9. Керівник випускної кваліфікаційної
(дипломної) роботи _____ Чупрій. Л.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

10. Керівник освітньо-
професійної програми _____ Близнюк. А.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав
здобувач вищої освіти _____ Спасіченко Д.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Удосконалення механізмів реалізації державної податкової політики в Україні

Обґрунтовано теоретичний аналіз та практичні рекомендації щодо вдосконалення механізму реалізації державної політики щодо здійснення податкового контролю в Україні в контексті підвищення його ефективності. Узагальнено актуальні проблеми у цій сфері, а саме: необхідність підвищення ефективності податкових перевірок, зменшення кількості помилок під час їх проведення та прийняття вмотивованих рішень за їх результатами; вдосконалення наявних та розробка нових показників оцінки ефективності контрольної роботи податкових органів, за допомогою яких можна було б: всебічно оцінити ефективність податкового контролю як ступінь виконання запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів (для наприклад, зменшення кількості фактів ухилення від сплати податків, збільшення частки фактично сплачених податкових зобов'язань до бюджету від нарахованих за результатами перевірок тощо); охарактеризувати якість контрольно-перевірочної роботи податкових органів як показник сприйняття платниками податків форм, методів і прийомів податкового контролю, що використовуються суб'єктами контролю; дослідити фактори, що впливають на рівень податкової дисципліни та культури в суспільстві; визначити позитивні та негативні сторони контрольної роботи, інституційні бар'єри та загрози формального та неформального характеру; окреслити шляхи підвищення ефективності податкового контролю.

Встановлено, що зростання ефективності податкового контролю потребує удосконалення та правового закріплення основних елементів його системи: організаційної структури, методичних основ, інформаційного, матеріально-технічного та кадрового забезпечення; принципи реалізації; завдання та функції; методика проведення податкових перевірок. Реалізація цих заходів має посилити боротьбу з ухиленням від оподаткування, сприяти довірі до податкових органів та формуванню високої податкової культури

суспільства, що передбачає добровільну сплату податків, а також протидію корупції у податковій сфері. Запропоновані рекомендації сприятимуть зменшенню державного втручання в господарську діяльність та зменшенню тіньового сектору економіки, виконанню контролюючих функцій податкових органів відповідно до вимог законодавства, налагодженню партнерських відносин між податковими органами та платниками податків. Це позитивно вплине на динаміку економічного зростання в Україні та забезпечить соціальну стабільність у країні.

ABSTRACT

Improvement of mechanisms for the implementation of state tax policy in Ukraine

The theoretical analysis and practical recommendations for the improvement of the mechanism of implementation of the state policy in relation to the implementation of tax control in Ukraine in the context of increasing its effectiveness have been substantiated. The current problems in this area are generalized, namely: the need to increase the efficiency of tax audits, reduce the number of errors during their conduct and make motivated decisions based on their results; improvement of available and development of new indicators for assessing the effectiveness of the control work of the tax authorities, through which one would: thoroughly assess the effectiveness of tax control as the degree of implementation of the planned activity and achievement of the planned results (for example, reduction of the number of tax evasion facts, increase of the share of actually paid tax liabilities to the budget from assessed by the results of inspections, etc.); characterize the quality of control and verification work of the tax authorities as an indicator of the perception of taxpayers forms, methods and methods of tax control, used by the subjects of control; to investigate the factors influencing the level of tax discipline and culture in society; identify positive and negative aspects of the control work, institutional barriers and threats of a formal and informal nature; outline ways to increase the effectiveness of tax control.

It has been established that the growth of the efficiency of tax control requires improvement and legal consolidation of the main elements of its system: organizational structure, methodological bases, informational, material and technical and personnel support; principles of implementation; tasks and functions; methods of conducting tax audits. The implementation of these measures should strengthen anti-tax evasion, promote confidence in the tax authorities and create a high tax culture of society, which involves voluntary payment of taxes, as well as counteracting corruption in the tax area. The proposed recommendations will help reduce state interference in economic activity and reduce the shadow economy

sector, fulfill the control functions of the tax authorities in accordance with the requirements of the legislation, and establish a partnership relationship between tax authorities and taxpayers. It will positively influence the dynamics of economic growth in Ukraine and ensure social stability in the country.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
1.1 Сутнісна характеристика податкової системи.....	6
1.2 Етапи формування податкової системи України.....	9
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	14
2.1 Динаміка та структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України.....	14
2.2 Аналіз податкового навантаження в Україні.....	18
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІСНУЮЧОЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	23
3.1 Оцінка впливу системи оподаткування на економіку України.....	23
3.2 Проблеми існуючої податкової системи України та шляхи їх вирішення.....	26
ВИСНОВКИ.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

Податкова система є основою економіки будь-якої держави. Завдяки їй функціонує вся економіка, вона забезпечує надходження до державного бюджету, розподіл доходів. Від ефективності його побудови залежить рівень економічного розвитку держави, інвестиційна привабливість, прогрес у підприємництві. Важливо, щоб податкова система була ефективною і гарантувала як надходження податків до бюджетів усіх рівнів, так і стимулювання підприємництва. Високорозвинуті країни світу відрізняє від інших ефективна податкова система.

Що стосується України, то наша держава перебуває лише на етапі реформування та становлення. Головна проблема в тому, що це триває вже давно, точніше після проголошення незалежності України. За цей період наші політики не змогли створити ефективну податкову систему. З приходом нової «молодої» влади громадська думка покладала надію на кардинальні реформи та встановлення справедливої податкової системи. Досвід передових країн світу показує, що трансформація існуючої податкової системи в більш ефективну можлива лише на основі глибоких і фундаментальних перетворень, що передбачає її реформування.

Дослідженням податкової системи України та її реформуванням займався великий колектив науковців, а саме: М. Ю. Абрамчук [21], С. М. Аксюков [3], В.Л. Андрущенко [4], А.В.Безкрєвна [6], Є.М.Богатирьова [7], О.Я. Бойко [8], О.В. Гушан [10], М. В. Діха [12], А. Ю. Лаврешов [16], О. А. Магопець [17], С. В. Майстро [18] та ін., а також зарубіжні вчені [28-36, 41,42]. Незважаючи на великі досягнення вчених у цій галузі, тема дослідження не втрачає своєї актуальності. Його дослідження набувають особливого значення в час активних євроінтеграційних процесів.

Основними завданнями дослідження є:

- дослідження сутнісних характеристик податкової системи;
- розглянути етапи становлення податкової системи України;
- проаналізувати динаміку та структуру податкових надходжень єдиного

бюджету України;

- проаналізувати податкове навантаження в Україні;
- оцінити вплив податкової системи на економіку України;
- Визначити проблеми в існуючій податковій системі України та запропонувати шляхи їх вирішення.

Об'єктом дослідження є податкова система України.

Предметом дослідження є соціально-фінансові відносини, що виникають у процесі реформування податкової системи України.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правова база України, праці вітчизняних та зарубіжних фахівців, які займаються дослідженнями податкової системи, матеріали конференцій та Інтернет.

Методологічною основою дослідження є такі методи: теоретичного узагальнення, класифікації, аналізу та синтезу, формалізації, індукції та дедукції, систематики, абстрагування та ін.

Структура роботи. Основна частина документа складається з трьох частин. Перший розділ є суто теоретичним, у ньому розкриваються основні поняття податкової системи та розглядаються етапи її становлення в Україні. Друга частина – аналітико-дослідницька, аналізує існуючу податкову систему України. Третя частина має рекомендаційний характер і містить конкретні пропозиції, спрямовані на вдосконалення податкової системи України.

Метою дипломної роботи є обґрунтування рекомендацій з удосконалення механізму реалізації державної політики щодо здійснення податкового контролю в Україні, підвищення його дієвості.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

1.1 Сутнісна характеристика податкової системи

Важливим важелем перерозподілу доходів державного бюджету є податкова система. Від ефективності побудови податкової системи багато в чому залежить економічне процвітання всієї держави. У цьому випадку він виступає ефективним інструментом акумулювання коштів у бюджеті, активізації підприємницької діяльності та реалізації соціальних завдань і функцій держави. Створення та функціонування ефективної податкової системи є основою економічного добробуту суспільства і держави [17].

Податкова система має важливе економічне та стратегічне значення для забезпечення стабільного розвитку держави. Оскільки вона виступає основним генератором наповнення державного бюджету, то забезпечує виконання покладених на неї державою соціальних функцій і завдань. Розбудова держави неможлива без налагодженої податкової системи.

Саме поняття «податкова система» походить з грецької мови і означає «ціле, що складається з частин». Звідси можна припустити, що податкова система включає ряд елементів, які її складають і які тісно пов'язані між собою. Ці елементи можуть включати податки, механізми їх розрахунку, умови сплати, податкові характеристики тощо [10].

Щоб зрозуміти суть податкової системи, варто ознайомитись з таблицею. 1.1 Систематизація основних наукових підходів до її визначення. Адже, як показав аналіз, єдності думок щодо розуміння сутності поняття «податкова система» в науковій думці немає. Кожен дослідник, який займався даною проблемою, намагається дати власне трактування поняття «оподаткування».

Автор	Податкова система – це ...	Джерело
Податковий кодекс	«... сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів»	[1]
В.Л. Андрущенко	«... складна система фінансових відносин між державою та платниками податків у процесі перерозподілу створеного продукту»	[4]
А.В. Безкревна	«... сукупність встановлених у країні податків, які взаємопов'язані, органічно доповнюють один одного і не суперечать системі в цілому та іншим її елементам»	[6]
М.В. Диха, Ю.В. Гончаров	«... сукупність законодавчо закріплених у державі податків і податкових платежів, що також включає механізми їх нарахування, сплати податків та організацію контролю та відповідальності за порушення податкового законодавства»	[12]
А.Ю. Лаврешов	«... сукупність установлених у країні податків і обов'язкових платежів податкового характеру та механізму їх справляння»	[16]
О.А. Магопєць	«... перелік податків, зборів, які є основою для акумулювання доходів держави завдяки податковим надходженням, а також процесуальні відносини щодо встановлення, зміни, скасування податків, зборів, забезпечення їх сплати тощо»	[17]

Таблиця 1.1 – Основні наукові підходи щодо визначення поняття «податкова система»

Систематизація наукової літератури показала, що тлумачення поняття «податковий режим» дається як у наукових публікаціях, так і в законодавчих актах. Цим пояснюється багатоаспектність підходів до його визначення. Загалом більшість дослідників сходяться на думці, що податкова система повинна включати всі податки та місцеві збори, які застосовуються в даній країні. При цьому деякі науковці поєднують такі елементи, як: механізми оподаткування, контроль за дотриманням законодавства тощо. визначити податкову систему.

При цьому кожна країна має свою податкову систему. Єдина спільність полягає в тому, що в усіх країнах чим ефективніша податкова система, тим прогресивніша економіка цих країн. Це підтверджує особливе значення податкової системи для економіки держави

Що стосується України, то в сучасних умовах, що характеризуються дестабілізацією економічних і політичних процесів, дуже важливо забезпечити високу ефективність податкової системи. Саме в таких умовах криються основні резерви довгострокового економічного розвитку.

Важливість податкової системи виражається її основними функціями, а саме: фіскальною, стимулюючою, соціальною та регулюючою. Їх детальна характеристика представлена на рис. 1.1.

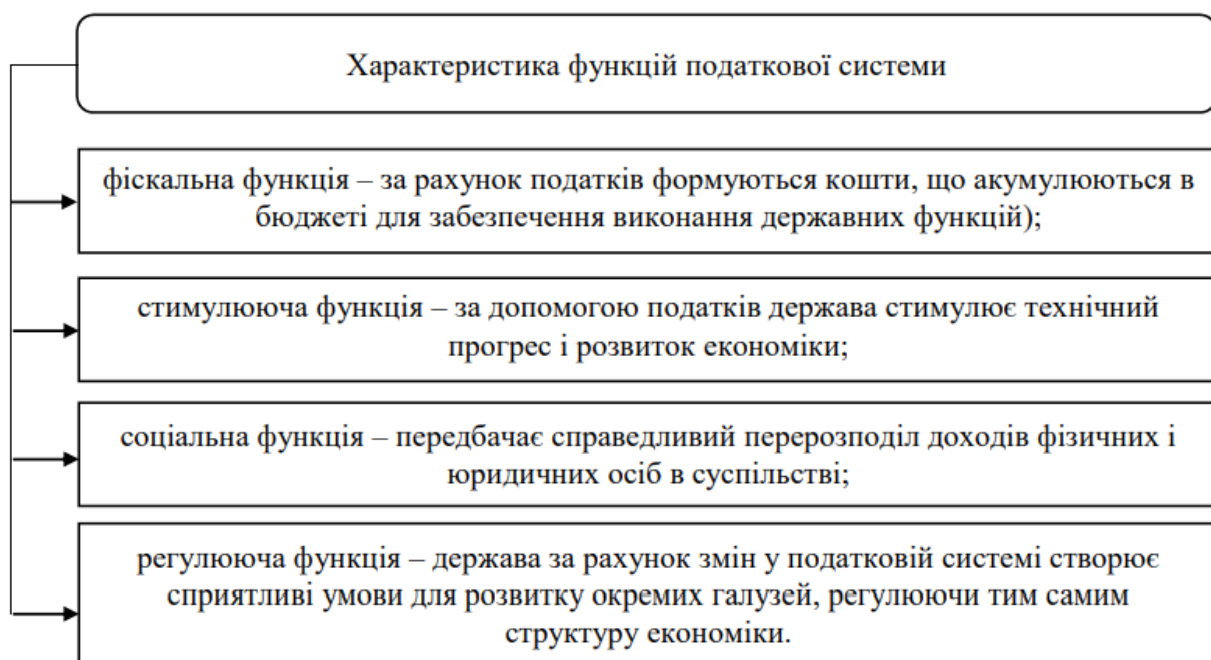

Рисунок 1.1 – Характеристика функцій податкової системи [складено на основі 3-4]

Рисунок 1.1 – Характеристика функцій податкової системи [складено на основі 3-4]

З визначених функцій податкової системи можна зробити висновок, що вона виконує низку важливих завдань щодо забезпечення економічного добробуту країни. Податкова система виступає водночас як регулюючий, стимулюючий і фіскальний інструмент. На податкову систему покладаються всі

основні завдання державної економічної політики. Успіх виконання державою своїх основних соціальних функцій цілком залежить від ефективності її побудови.

Таким чином, податкова система є невід'ємною частиною економіки будь-якої країни. У загальному вигляді під податковою системою слід розуміти сукупність усіх податків і зборів, що діють і законодавчо встановлені на певній території. Він є основним інструментом наповнення державного бюджету, який забезпечує виконання соціальних функцій держави, а також розподіл доходів. Усі високоекономічно розвинені країни досягли свого розвитку завдяки дієвій податковій системі.

Враховуючи обраний Україною шлях до європейського простору та актуальне завдання уряду нашої держави щодо економічного зростання, варто докласти максимум зусиль для вдосконалення податкової системи. У наступному підрозділі роботи доцільно розглянути етапи становлення податкової системи України

1.2. Етапи формування податкової системи України

Податкова система є основою економічного розвитку будь-якої країни. Тому його навчання та підготовка в Україні розпочалася ще після проголошення незалежності нашої держави. Відтоді майже щороку в податкову систему України вносилися зміни, здійснювалось її реформування з метою забезпечення її сталого розвитку та вдосконалення відповідно до передового досвіду зарубіжних країн.

Загалом формування національної податкової системи тривало майже 30 років і ще не повністю завершено. Парадоксально, але кожен уряд, який призначає президент, анонсує реформу існуючої податкової системи. Однак його досконалості не вдалося досягти за весь час його навчання. Вже сьогодні українська податкова система розвивається. Метою цих процесів є створення належних умов для ведення бізнесу при повному задоволенні потреб держави,

виконання її основних завдань [7].

У процесі формування податкової системи зазвичай виділяють кілька етапів. Однак вчені не дійшли єдиної думки з цього питання. Одні вчені виділяють 3 стадії, інші - 5 стадій, треті - 6 стадій, а четверті - взагалі 8 стадій. На нашу думку, формування податкової системи України відбувалося у 5 етапів, кожен з яких характеризувався певними результатами. фіг. 1.2 Наведемо хронологічні рамки етапів становлення податкової системи України.

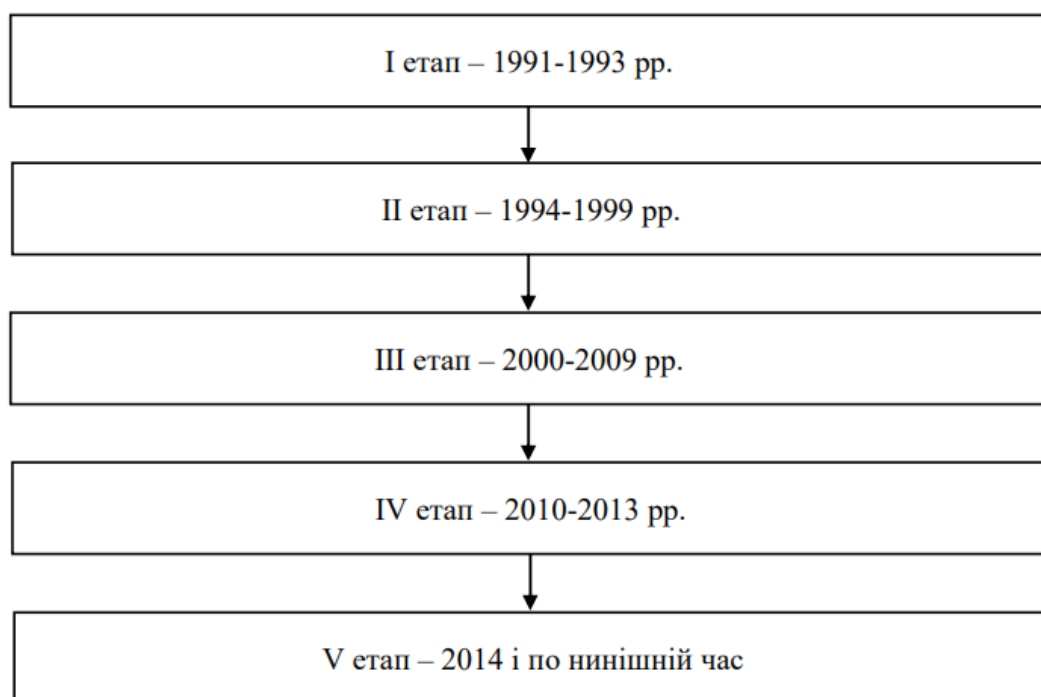

Рисунок 1.2 – Етапи формування податкової системи України [складено на основі 7-8, 10, 25]

Рисунок 1.2 – Етапи формування податкової системи України [складено на основі 7-8, 10, 25]

Як видно з наведеного вище графіка, формування податкової системи України відбувалося у 5 взаємопов'язаних етапів. Проте сьогодні ми стоїмо на порозі 6-го етапу становлення податкової системи України, який має характеризуватися її радикальним реформуванням. Водночас, на даному етапі

говорити поки рано, оскільки українська влада не вжила жодних ефективних заходів, окрім обіцянок. Тому при виборі шостого кроку його можна визначити лише за отриманням перших результатів.

Кожен етап становлення податкової системи України має свої особливості та певні досягнення. Розглянемо їх докладніше.

Спочатку формування власної податкової системи відбулося з моменту проголошення незалежності України. На цьому етапі було визначено конкретний перелік податків і зборів, які запроваджувалися при набутті державності. Зокрема, першими податками на території України були: прибутковий податок, акцизний податок, експортно-імпортний податок, прибутковий податок, податок з обороту, податок на природні ресурси, податок на майно тощо. Більшість із них дійшли до наших днів у зміненому вигляді. до теперішнього часу [27].

Перший етап був одним із найскладніших, оскільки Україна потребувала значних фінансових надходжень до державного бюджету. В результаті було вирішено збільшити податкове навантаження за рахунок високих податків, а саме податку на прибуток та податку на прибуток.

Другий етап характеризується вдосконаленням податкової системи України, створеної на попередньому етапі. Це сталося завдяки ухваленню Закону України «Про податкову систему». Цей крок мав на меті зменшити податкове навантаження, зокрема шляхом зменшення або навіть скасування ставок податку на окремі категорії майна. Зокрема, було знижено податок на додану вартість з 28 до 20%, запроваджено нульову ставку для окремих видів продукції та встановлено податок на прибуток у розмірі 30% [25].

Проте другий етап не вирішив проблему високого податкового навантаження. У той час як значна частина громадян ухилялася від сплати податків, компанії приховували свої прибутки, а паралельний сектор почав розвиватися. Щоб виправити це, третій етап полягав у вдосконаленні податкової системи шляхом зменшення податкового тягара. Зокрема, ставку прибуткового податку було знижено до 25%, податку на доходи фізичних осіб – до 13%.

Метою такого радикального спрощення податкової системи було збудити інтерес громадян до добровільної сплати податків. Адже влада зрозуміла, що підвищення податкового навантаження лише посилює тіньовий ефект на економіку і не гарантує надходження доходів до бюджету [26].

Найбільшого результату було досягнуто за результатами четвертого етапу, коли було прийнято та запроваджено Податковий кодекс України, який став основним документ в податковій сфері. З його прийняттям нові правила обчислення податків, бухгалтерської звітності тощо. були встановлені. З прийняттям Податкового кодексу було вирішено багато проблем у сфері бухгалтерського обліку та єдиного механізму обчислення та сплати податків, а також контролю за неухильним дотриманням податкового законодавства [22].

За попередні 4 етапи формування податкової системи було зроблено чимало, але її ефективності не досягнуто. Однією з головних проблем цих етапів було незнання світового досвіду в цьому питанні. Державні чиновники намагалися створити власну податкову систему і не орієнтувалися на досвід інших держав. П'ятий етап розпочався з оголошення європейського вектору розвитку України та підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Відповідно до цього Україна прагне вивести законодавство на європейський рівень. Це стосувалося й податкової системи [19]. У зв'язку з цим урядовці розробили низку заходів, спрямованих на розширення бази оподаткування з одночасним зниженням податкових ставок. Незважаючи на вищесказане, було зроблено низку помилкових розрахунків, серед яких: не враховані економічні та політичні реалії, а також менталітет населення. В результаті податкова система не принесла необхідних змін і дивідендів. З приходом нового президента та уряду у 2019 році почалася розробка програми подальшого реформування податкової системи, але ефективних заходів поки не вжито.

Таким чином, підсумовуючи результати проведеного дослідження, можна сказати, що внутрішня податкова система України пройшла тривалий і суперечливий період становлення. У науковій практиці прийнято виділяти 5 етапів цього процесу, на кожному з яких був отриманий певний результат. При

цьому основна мета забезпечення дієвості та ефективності податкової системи не досягнута. І сьогодні триває формування податкової системи з її реформуванням, яке орієнтується на кращі досягнення розвинених країн світу.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА СТАНУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

2.1 Динаміка та структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України

Для успішного та стабільного розвитку держави необхідні фінансові ресурси, за допомогою яких забезпечуються основні функції державного управління та вирішуються нагальні проблеми суспільства. Документом, що містить план формування та використання фінансових ресурсів, є Єдиний бюджет України. Він живиться різними джерелами фінансування, основним з яких є податкові надходження. Так, за даними офіційної статистики, податкові надходження складають 80% усіх джерел формування зведеного бюджету України. Необхідно вивчити їх динаміку та структуру в державному бюджеті України. У таблиці 2.1 наведено склад та динаміку податкових надходжень зведеного бюджету України за 2015-2019 роки.

Найменування податку	Роки					Темпи зростання 2019 р. до	
	2015	2016	2017	2018	2019	2015 р.	2018 р.
Всього податкових надходжень	507	650	798	986	1070	111,05	8,52
податок на доходи фізичних осіб	100	138	186	230	275	175	19,57
податок на прибуток підприємства	39	60	73	107	117	200	9,35
податок на додану вартість	178	235	313	375	378	112,36	0,8
акцизний податок	62	90	114	127	130	109,68	2,36
податки на міжнародну торгівлю	25	5	3	27	30	20,00	11,11
рентна плата	42	47	51	50	52	23,81	4
місцеві податки (у т.ч. єдиний податок)	27	42	53	61	73	170,37	19,67
інші податки	34	33	5	9	15	-54,55	66,67

Таблиця 2.1 – Склад та динаміка податкових надходжень до Зведеного бюджету України у 2015-2019 рр., млрд. грн. [13]

За наведеними даними видно, що податкові надходження до єдиного бюджету України зростають. У 2019 році загальна сума податкових надходжень становить 1070 млрд. Зокрема, найбільше зростає ПДФО та ПДФО. Перший вид податків у 2019 році становить 275 млрд. 2015-2019 роки компанії.

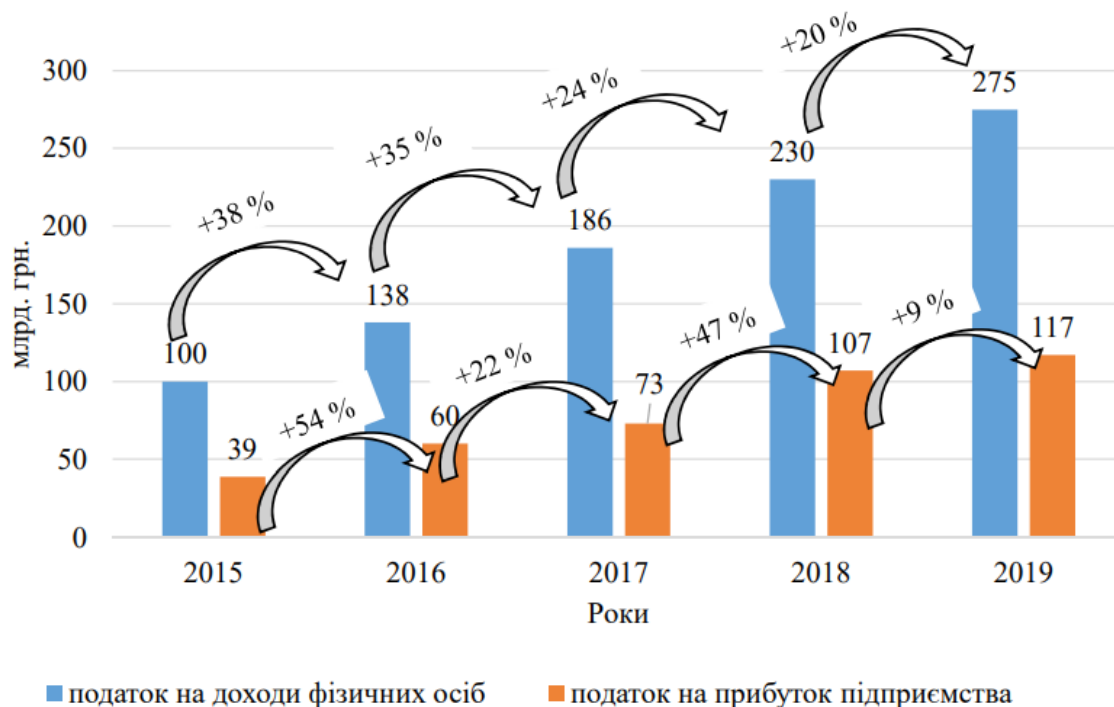

Рисунок 2.1 – Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток підприємства у 2015-2019 рр. [13]

Зауважимо, що сьогодні податок на доходи фізичних осіб, як і податок на прибуток підприємств, становить 18%. Ставка податку в Україні знижується з 2011 року з метою зменшення податкового навантаження на бізнес і виведення частини доходів від бізнесу з тіні. Як наслідок, зросли податкові надходження від цих видів податків. Попереду ми віримо, що уряд штату зробив правильний вибір і почав знижувати податки на прибуток від бізнесу та доходи громадян.

Важливим джерелом податкових надходжень є податок на додану

вартість, який становить 378 млрд грн, що на 112,36% більше, ніж у 2015 році та на 0,8% більше, ніж у 2018 році. Цей вид податку є непрямим і сплачується безпосередньо покупцеві товари та послуги.

Крім того, у таблиці 2.2 подаємо структуру податкових надходжень за 2015-2019 роки та робимо відповідні висновки.

Найменування податку	Роки					Темпи зростання 2019 р. до	
	2015	2016	2017	2018	2019	2015 р.	2018 р.
Всього податкових надходжень	100	100	100	100	100	х	х
податок на доходи фізичних осіб	19,72	21,23	23,31	23,33	25,7	5,98	2,37
податок на прибуток підприємства	7,69	9,23	9,15	10,85	10,93	3,24	0,08
податок на додану вартість	35,11	36,15	39,22	38,03	35,33	0,22	-2,7
акцизний податок	12,23	13,85	14,29	12,88	12,15	-0,08	-0,73
податки на міжнародну торгівлю	4,93	0,77	0,38	2,74	2,8	-2,13	0,06
рентна плата	8,28	7,23	6,39	5,07	4,86	-3,42	-0,21
місцеві податки (у т.ч. єдиний податок)	5,33	6,46	6,64	6,19	6,82	1,49	0,63
інші податки	6,71	5,08	0,63	0,91	1,4	-5,31	0,49

Таблиця 2.2 – Структура податкових надходжень до Зведеного бюджету України у 2015-2019 рр., % [13]

Найбільшу питому вагу в структурі податкових надходжень має податок на додану вартість. У 2019 році їх частка становила 35,33%, або на 0,22% більше, ніж у 2015 році, але на 2,7% менше, ніж у 2018 році. Зменшення їх питомої ваги пов'язане зі збільшенням надходжень ПДФО.

Зокрема, у 2019 році частка останніх становить 25,7%, тобто на

5,98% більше порівняно з 2015 роком та на 2,37% порівняно з 2018 роком.

Важливу роль у структурі податкових надходжень відіграють також акцизи та податки на прибуток підприємств. Частка першого становить 12,15% у 2019 році, відповідно на 0,08% та 0,73% менше порівняно з 2015 та 2018 роками. Частка корпоративного податку у 2019 році становить 10,93%, або 3,24% порівняно з 2015 роком, 0,08% порівняно з 2018 роком. зниження ставки податку на прибуток підприємств призвело до збільшення доходів. Цього вдалося досягти за рахунок зменшення податкового навантаження на підприємців. Вони стали менше приховувати доходи і платити передбачені законом податки. Усі інші види податків становлять частку, що не перевищує 10%, тому вони не мали істотного впливу на структуру податкових надходжень.

Щоб краще зрозуміти структуру податкових надходжень, див. рис. 2.2 Ми відобразимо це графічно до 2019 року.

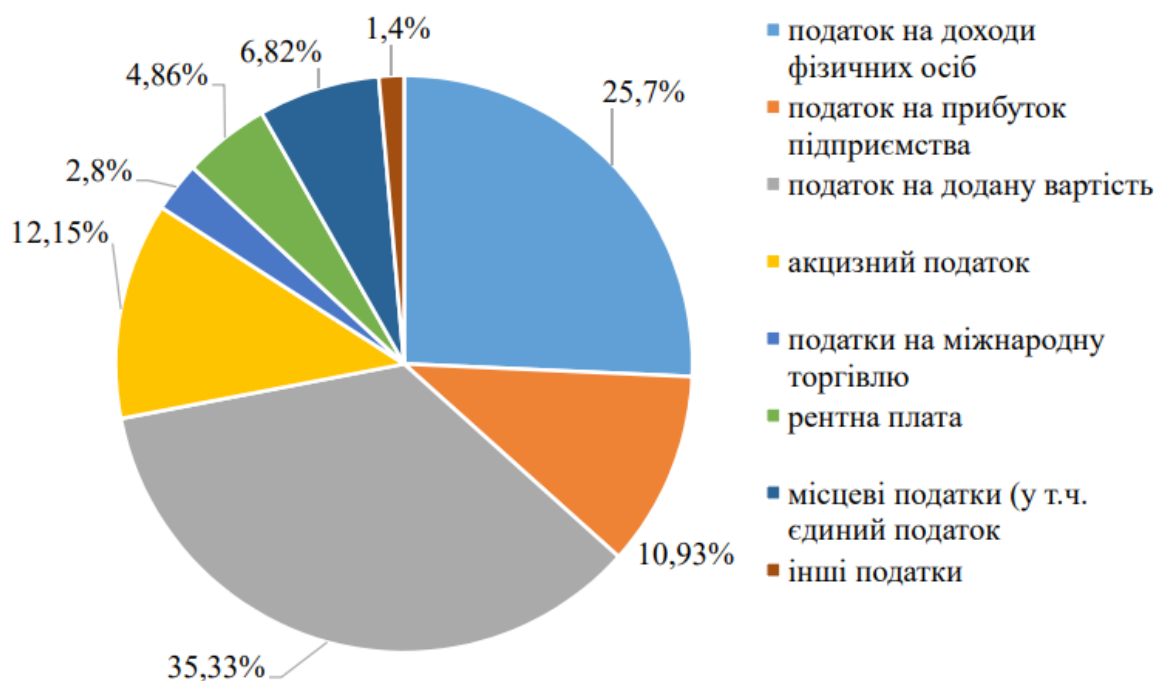

Рисунок 2.2 – Структура податкових надходжень до Зведеного бюджету за 2019 р., % [13]

Наведені дані підтверджують тезу про те, що податкові

надходження в загальний бюджет переважно складаються з 4 основних видів: податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб, акцизного збору та податку на прибуток підприємств. Так, податок на додану вартість становить 35,33%, податок на доходи фізичних осіб – 25,7%, акцизний податок – 12,15% та податок на прибуток підприємств – 10,93%. На цю групу податків припадає приблизно 87% усіх податкових надходжень. Тому саме вони визначають розмір податкових надходжень.

Таким чином, у результаті проведеного аналізу встановлено, що з кожним роком обсяг податкових надходжень зростає. 80% єдиного бюджету України формують податкові надходження. Варто відзначити збільшення ПДФО зі 100 млрд грн у 2019 р. до 275 млрд грн. з 5 років. Стрімко зріс і податок на прибуток, з 39 млрд. грн. у 2015 році до 117 млрд грн. На кінець 2019 року найбільшу питому вагу в структурі податкових надходжень має податок на додану вартість, який у 2019 році становить 378 млрд грн, або 35,33% від загальних податкових надходжень.

Щодо визначального впливу податкових надходжень на розмір зведеного бюджету, то необхідно постійно вдосконалювати податкову систему, розширювати базу оподаткування і водночас зменшувати податковий тягар. Цього можна досягти шляхом встановлення справедливої податкової системи. Далі доцільно проаналізувати податкове навантаження в Україні.

2.2 Аналіз податкового навантаження в Україні

Податкова система та податкове навантаження є одним із визначальних факторів, що впливають на економічний розвиток країни. Економічне зростання нашої країни неможливе без створення ефективної та справедливої податкової системи. Визначте шляхи його покращення податкова система та податковий тягар є одним із визначальних факторів економічного розвитку. Економічне зростання нашої країни є складним без встановлення справедливої податкової системи. Визначення його вдосконалення.

Показник	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Податкові надходження, млрд. грн.	507	650	828	986	1070
ВВП, млрд. грн.	1988	2385	2983	3560	3974
Рівень податкового навантаження, %	25,5	27,25	27,76	27,7	26,93
Власні доходи пенсійного фонду, млрд. грн.	172	109	161	206	245
Податкове навантаження на працю, %	8,65	4,57	5,4	5,79	6,17
Загальний коефіцієнт податкового навантаження, %	34,15	31,82	33,15	33,48	33,09

Таблиця 2.3 – Динаміка податкового навантаження України у 2015-2019 рр. [розраховано на основі 9, 13, 15, 29]

Слід зазначити, що рівень податкового тиску в Україні постійно змінюється. Якщо брати за основу аналізу 2015 рік, то в наступні роки податкове навантаження зростатиме. Так, у 2017 році рівень податкового тиску досяг свого максимуму і становив 27,76% проти 25,5% у 2015 році, хоча у 2019 році податковий тиск знизився до 26,93%.

Крім зазначеного показника, існує показник податкового тиску на працю. Цей коефіцієнт враховує «податки на працю, які класифікуються як неподаткові податки». У результаті найбільше значення цей коефіцієнт мав у 2015 році і становив 8,65%, найменше у 2016 році – 4,57%. З 2016 року податкове навантаження на працю зростає і вже у 2019 році становить 6,17%. З метою зменшення податкового навантаження на працю в Україні реалізовано пенсійну реформу, відповідно до якої збільшено пенсійний вік населення та страховий стаж, необхідний для призначення пенсії.

Коефіцієнт загального податкового навантаження мав максимальне значення у 2015 році і становив 34,15%, у 2016 році мінімальне значення становило 31,82%. У 2017-2019 роках цей коефіцієнт коливався і знаходився в межах 33% на кінець 2019 р. Склав 33,09 % .

Звертаємо Вашу увагу, що замовлення пов'язане з тим, що транспортний засіб перевозиться юджету України. Джерело приладу оригінальне. Проте шляхи та резерви розподілу по додатковому тягарю. Важливо пам'ятати, що це

невелика проблема.

Зверніть увагу, що це перший раз, коли практикуючий лікар отримав замовлення. Якщо ви захочете побачити транспортний засіб, ви не зможете зайти в нього.ня. Скиньте число, яке ви поставили на стіл. 2.4.

Показник	Роки				
	2015	2016	2017	2018	2019
Податок на додану вартість, млрд. грн.	178	235	313	375	378
Податок на доходи фізичних осіб, млрд. грн.	100	138	186	230	275
Податок на прибуток підприємства, млрд. грн.	39	60	73	107	117
Акцизний податок, млрд. грн.	62	90	114	127	130
Податкове навантаження з ПДВ, %	8,95	9,85	10,49	10,53	9,51
Податкове навантаження з ПДФО, %	5,03	5,79	6,24	6,46	6,92
Податкове навантаження з ПП, %	1,96	2,52	2,45	3,01	2,94
Податкове навантаження з акцизу, %	3,12	3,77	3,82	3,57	3,27

Таблиця 2.4 – Показники вимірювання податкового навантаження в Україні за 2015-2019 рр. [розраховано на основі 9, 13, 15, 29]

У 2015-2018 роках спостерігається очевидна тенденція збільшення податкового навантаження ПДВ та ПДФО, але вже в 2019 році відбулося його зниження. Податкове навантаження на прибуток компанії зазнає різних коливань. Зокрема, у 2015 році він має найнижче значення і становить 1,96%, у 2016 році зростає до 2,52%, у 2017 році знижується до 2,45%, наступного року знову зростає до 3,01% і протягом контрольного року становить 2,94 %. . Іншими словами, динаміка цього показника має синусоїдальну тенденцію.

Найбільше податкове навантаження залежно від виду оподаткування становить податок на додану вартість, який сплачують покупці продукції чи послуг. Оскільки податок на додану вартість автоматично включається у вартість продукції. Податок на доходи фізичних осіб також є значним податковим тягарем.

Щоб зрозуміти податкове навантаження в Україні, необхідно порівняти

його з іншими країнами світу. Це особливо актуально в контексті євроінтеграційних процесів. Використовуючи офіційні дані Євростату, рис. На малюнку 2.4 буде показано податкове навантаження в різних країнах світу.

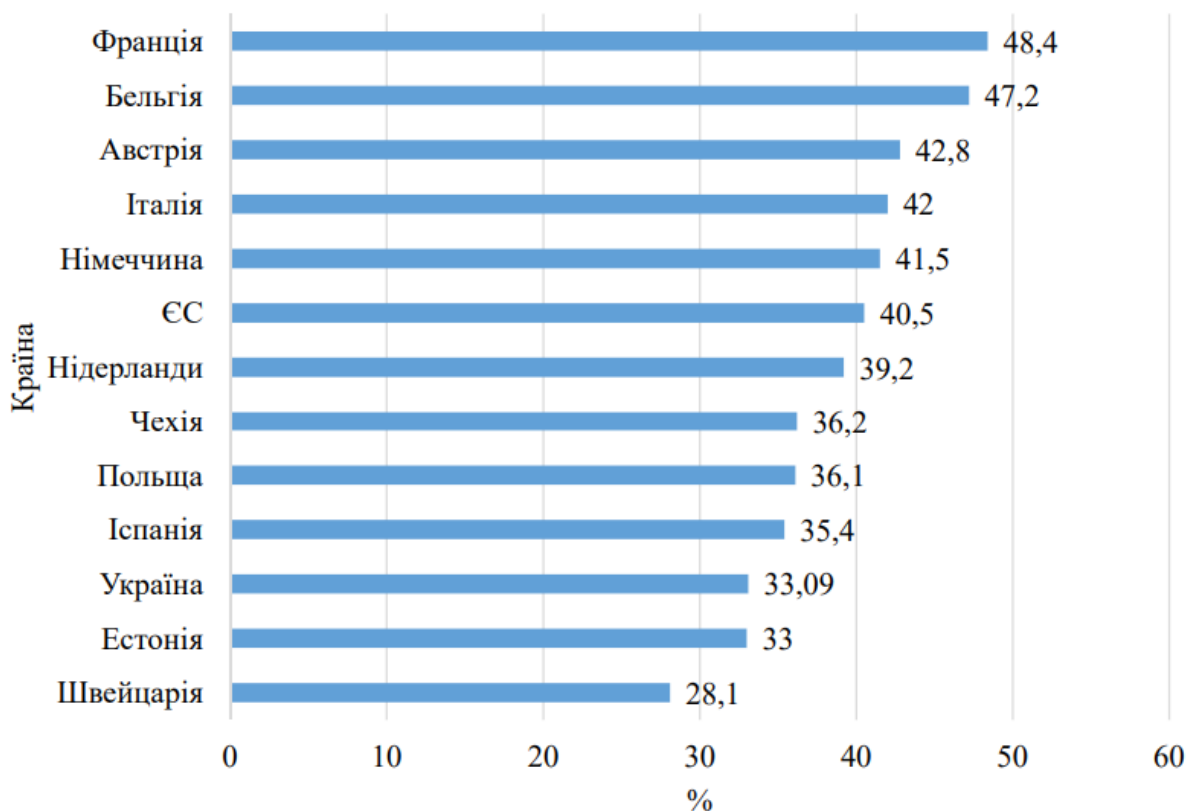

Рисунок 2.4 – Податкове навантаження в країнах ЄС та Україні, %

[5]

Більшість країн світу мають помірний податковий тягар. Вважається, що найбільш оптимальний рівень податкового навантаження становить 40-45%. Слід зазначити, що кожна країна ЄС має різний рівень податкового навантаження. В основному це залежить від загальної податкової політики, податкових ставок та об'єктів і баз оподаткування в конкретній державі. Середній рівень податкового навантаження в країнах ЄС становить 40,5%. У наведеному вище рейтингу Україна має один із найнижчих рівнів податкового навантаження, а економічний розвиток країни значно відстає від інших.

Зазначимо, що податкове навантаження в Україні за офіційними даними

становить 33,09%. Тому рівень податкового навантаження в Україні вважається невисоким. Однак ефективності податкової системи України заважає високий рівень корупції серед різних контролюючих органів значний рівень тінізації економіки та недосконалість контролю за платниками податків.

Слід зазначити, що протягом аналізованого періоду кількість годин, необхідних для сплати податків, суттєво зменшилася з 350 до 328 годин. Значною мірою це сталося завдяки розвитку Інтернет-технологій та запровадженню електронного кабінету платника податків. Інших суттєвих покращень вітчизняна податкова система не відбулася.

Таким чином, проведений аналіз дав змогу визначити, що податкове навантаження в Україні протягом останніх років коливалося і становило 33,09% у 2019 році. Його вартість є однією з найнижчих серед країн ЄС. Однак наша країна не настільки економічно розвинена, як інші країни. Тому такий податковий тягар є суттєвим для підприємців. До цього додається низка проблем, таких як: корупція, тиск з боку владних структур на певну категорію підприємців, спостереження за економікою, які створюють додаткові перешкоди внутрішній податковій системі. Крім того, за останні три роки суттєвих податкових змін не було внесено. У рамках майбутньої повноцінної євроінтеграції нашої країни необхідно наблизити податкову систему до стандартів Європейського Союзу.

У наступній частині роботи доцільно виявити існуючі проблеми податкової системи та запропонувати шляхи їх вирішення.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІСНУЮЧОЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

3.1 Оцінка впливу системи оподаткування на економіку України

Для України, яка стала вектором європейського руху, необхідно забезпечити економічне зростання, що особливо важливо в сучасних складних умовах. Сучасний етап розвитку нашої країни характеризується низкою негативних чинників, а саме: ескалація конфлікту на сході України, хронічний дефіцит бюджету, запровадження карантину через поширення пандемії коронавірусу. 2], високий рівень корумпованості органів державної влади. Все це негативно впливає на українську економіку та її інвестиційну привабливість. В таких умовах необхідно вживати заходів щодо вдосконалення та вдосконалення основних елементів економічної політики нашої держави. Важливим елементом економічної політики України та умовою досягнення економічної стабільності є її податкова система. Щоб довести це, оцінимо вплив податкової системи на економіку України. По-перше, в табл. 3.1 Представляємо основні макроекономічні показники України за 2015-2019 роки.

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Податкові надходження, млрд. грн.	507	650	828	986	1070
Доходи зведеного бюджету, млрд. грн.	652	782	1016	1184	1289
Питома вага податкових надходжень у зведеному бюджеті, %	77,85	83,14	81,45	83,29	82,98
ВВП, млрд. грн.	1988	2385	2983	3560	3974

Таблиця 3.1 – Основні макроекономічні показники України за 2015-2019 рр. [9, 13]

З наведених даних можна спостерігати зростання всіх найважливіших макроекономічних показників України протягом аналізованого періоду. Зокрема, податкові надходження щороку зростають і у 2019 році становитимуть 1,070 млрд грн, що вдвічі більше, ніж у 2015 році. Детальний контроль платників податків. Саме податкові надходження складають більшу частину доходів зведеного бюджету. У 2016-19 роках їхня частка становила понад 80%, а за звітний період – 82,98% від загальної суми надходжень.

Доходи зведеного бюджету України з кожним роком зростають і, як і податкові надходження, у 2019 році порівняно з 2015 роком зросли вдвічі. Слід зазначити, що доходи зведеного бюджету України, а також сума податків, відображаються у звіті. Порівняно з 2015 роком вона зросла вдвічі. Збільшення доходів зведеного бюджету відбувається переважно за рахунок збільшення податкових надходжень.

ВВП України також стабільно зростає з 1,988 млрд грн. у 2015 році до 3,974 млрд. грн. Його зростання наприкінці 2019 року є позитивним і свідчить про розширення виробництва в нашій державі та збільшення доходів.

З наведених вище даних видно, що темпи зростання трьох аналізованих показників схожі за змінами. Зниження темпів зростання податкових надходжень призводить до зниження темпів зростання сукупного бюджету і валового внутрішнього продукту. Це свідчить про значний вплив податкових надходжень на основні макроекономічні показники України. Можна сказати, що загальний економічний розвиток нашої країни багато в чому залежить від існуючої податкової системи. Між податковими надходженнями та загальним економічним зростанням держави існує міцний зв'язок.

Використовуючи відповідні методи економіко-математичного моделювання, визначте вплив податкових надходжень на обсяг доходів зведеного бюджету України. Для цього проводимо необхідні розрахунки в середовищі MS Excel і будуємо лінійну модель. Перш за все, визначається залежність сукупних доходів бюджету від податкових надходжень. Розрахунки представлені

в

Додатку

А.

Коефіцієнт детермінації показує, що 99% загальної варіації сукупних доходів бюджету пояснюється коливаннями податкових надходжень, тоді як на інші фактори припадає лише 1% варіації. Графік залежності доходів бюджету в поєднанні з податковими надходженнями представлений на рис. 3.2.

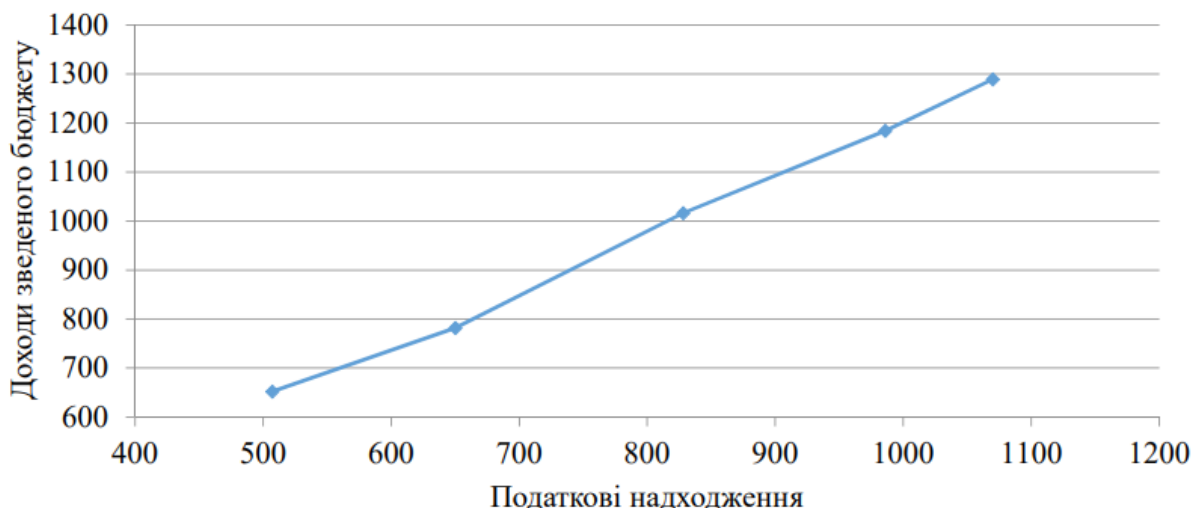

Рисунок 3.2 – Графік залежності доходів Зведеного бюджету від податкових надходжень за 2015-2019 рр., млрд. грн

З побудованої лінійної моделі (рівняння залежності має вигляд: $y = 1,15 + 57,93x$) можна зробити висновок про дуже тісний лінійний зв'язок між сукупними доходами бюджету (млн. грн.) та податковими надходженнями (млн. грн.). Про це свідчить досить високе значення коефіцієнта кореляції ($R=0,9987$).

Можна зробити висновок, що доходи загального бюджету повністю залежать від податкових надходжень. За допомогою функції прогнозування визначено, що податкові надходження на наступний, тобто 2020 рік, очікуються в сумі 1,180 млрд грн. (Додаток А). Ці розрахунки є орієнтовними та базуються на вивченні останніх статистичних даних. Якщо звернутися до зведеного бюджету України на 2020 рік, який уже складено, то в ньому закладено податкові надходження у розмірі 916 млрд грн. Різниця пов'язана з тим, що наші

розрахунки базуються на статистичній інформації за останні 5 років. Тоді, як і в проекті держбюджету України, доходи штучно скорочуються у разі поширення пандемії коронавірусу та через обмеження окремих видів підприємницької діяльності, а також ризики втрати робочих місць. надається органами державної податкової служби [11, 24].

При прогнозуванні за допомогою економіко-математичних моделей ми не можемо враховувати такі фактори. Так, тому що ми не маємо необхідної інформації. Саме це стало причиною розбіжностей у розрахунках.

За результатами економіко-математичного моделювання зведені доходи бюджету планового року становитимуть:

$$y = 1,15 * 1180 + 57,93 = 1414,93 \text{ млрд. грн.}$$

Таким чином, у результаті проведеного дослідження встановлено, що існує чіткий зв'язок між податковими надходженнями та обсягами ВВП і сукупних доходів бюджету. Зростання податкових надходжень сприяє зростанню двох інших важливих макроекономічних показників. Питома вага першого в загальному бюджеті України становить близько 80%. Тому ефективна податкова система є надзвичайно важливою для української економіки. Необхідно працювати над його вдосконаленням відповідно до передового європейського досвіду.

3.2 Проблеми існуючої податкової системи України та шляхи їх вирішення

Податкова система є важливим фіскальним важелем у ринковій економіці. Це впливає на розподіл доходів громадян та економічний розвиток країни. Усі високорозвинені країни світу об'єднують ефективна податкова система. Україна давно проголосила курс на євроінтеграцію і приєдналася до когорти держав із «сильною» економікою. Проте однією з важливих умов для цього є вдосконалення та реформування існуючої податкової системи. Важливо визначити наявні проблеми та шляхи їх вирішення. На основі аналізу,

проведеного в попередніх розділах роботи, можна виділити наступні основні проблеми податкової системи України:

- Досить високий рівень податкового тиску на юридичних і фізичних осіб. Хоча розрахунки показали низький рівень податкового навантаження порівняно з європейськими країнами, доходи та прибутки населення там водночас значно вищі. Як наслідок, українське населення та підприємці є більш уразливими, ніж в інших країнах, і гостро сприймають податковий тягар;
- високий рівень спостережливості української економіки (за даними мультимедійної платформи «Укрінформ», її рівень сягає 47,2% реального ВВП) і, як наслідок, високий рівень ухилення від сплати податків. Значна частина населення приховує свої реальні доходи, роботодавці виплачують зарплату в «конвертах», а в офіційних документах вказується мінімальна зарплата. Все це негативно позначається на розмірі податкових надходжень;
- Нестабільність податкової системи та податкових ставок. Майже кожен президент і уряд, які приходили до влади, змінювали податкову систему, процес нарахування податків, ставки тощо. Підприємці та пересічні громадяни виявилися просто не готовими до таких змін;
- Значні диспропорції у розподілі податкового навантаження між видами економічної діяльності та пільгове оподаткування. Загалом запровадження пільгового оподаткування є непрозорим і, як правило, ним користувалися компанії, близькі до влади країни. Тоді як фізичні особи-підприємці, які працюють чесно, відчують додатковий тиск з боку податкової системи;
- Висока бюрократизованість податкової системи. В результаті підприємці змушені витрачати багато часу на сплату податків і, крім бухгалтерського, ще й на податковий облік;
- Високий рівень корупції в країні і зокрема в податковій системі.

У сукупності вищезазначені проблеми негативно впливають на податкову систему України та не дають можливості економіці держави безперешкодно розвиватися. Щоб підтвердити недосконалість української податкової системи, скористаємося даними Європейської Бізнес Асоціації

(ЕВА), яка провела опитування щодо виявлення найактуальніших проблем серед керівників бізнесу. Результати опитування представлені на рис. 3.4

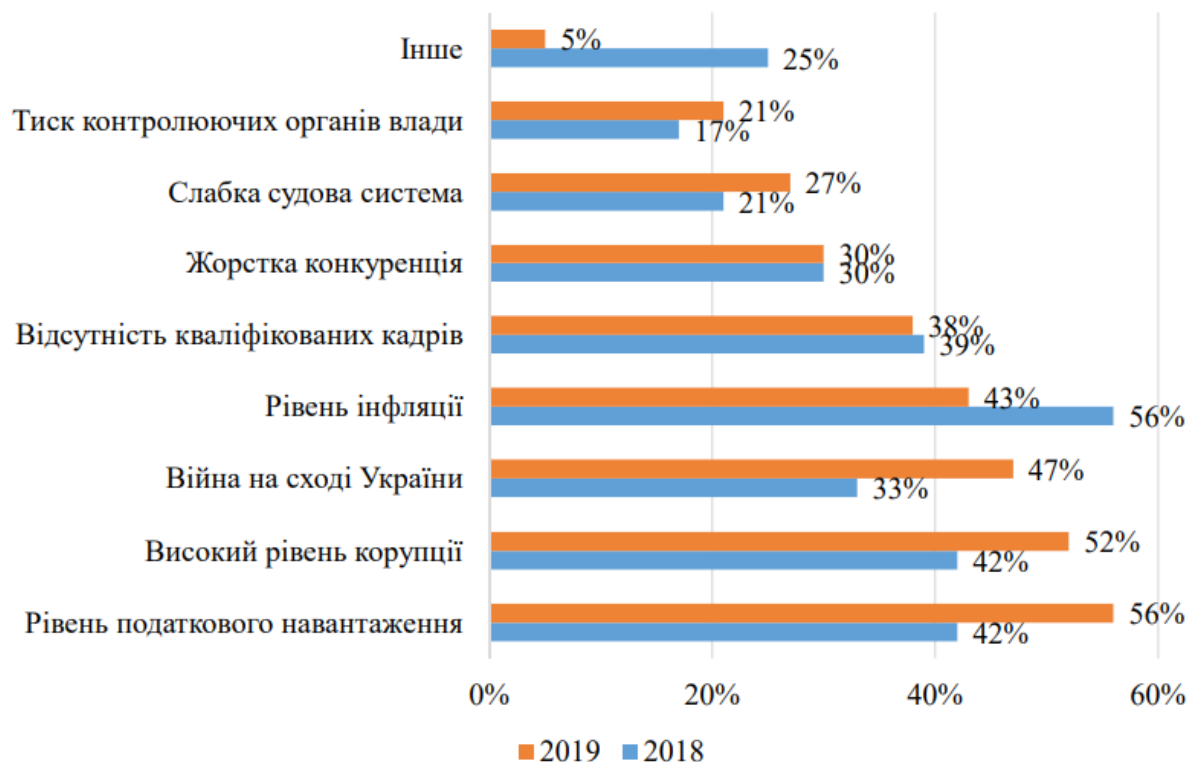

Рисунок 3.4 – Актуальні проблеми розвитку підприємств в Україні за результатами опитуванням респондентів проведених ЄБА у 2018-2019 рр. [14] .

За результатами дослідження, основною актуальною проблемою для бізнесу у 2019 році є рівень податкового навантаження. Цю проблему вказали 56% опитаних суб'єктів господарювання. На другому місці – проблема високого рівня корупції, якою страждає більше половини компаній. Ця проблема давно хвилює компанію і з роками не вирішується, а лише загострюється. Це підтверджує неефективність існуючої в Україні податкової системи.

Враховуючи вищезазначене, ми запропонували низку заходів, спрямованих на вирішення наявних проблем, наведених на рис. На 3,5.

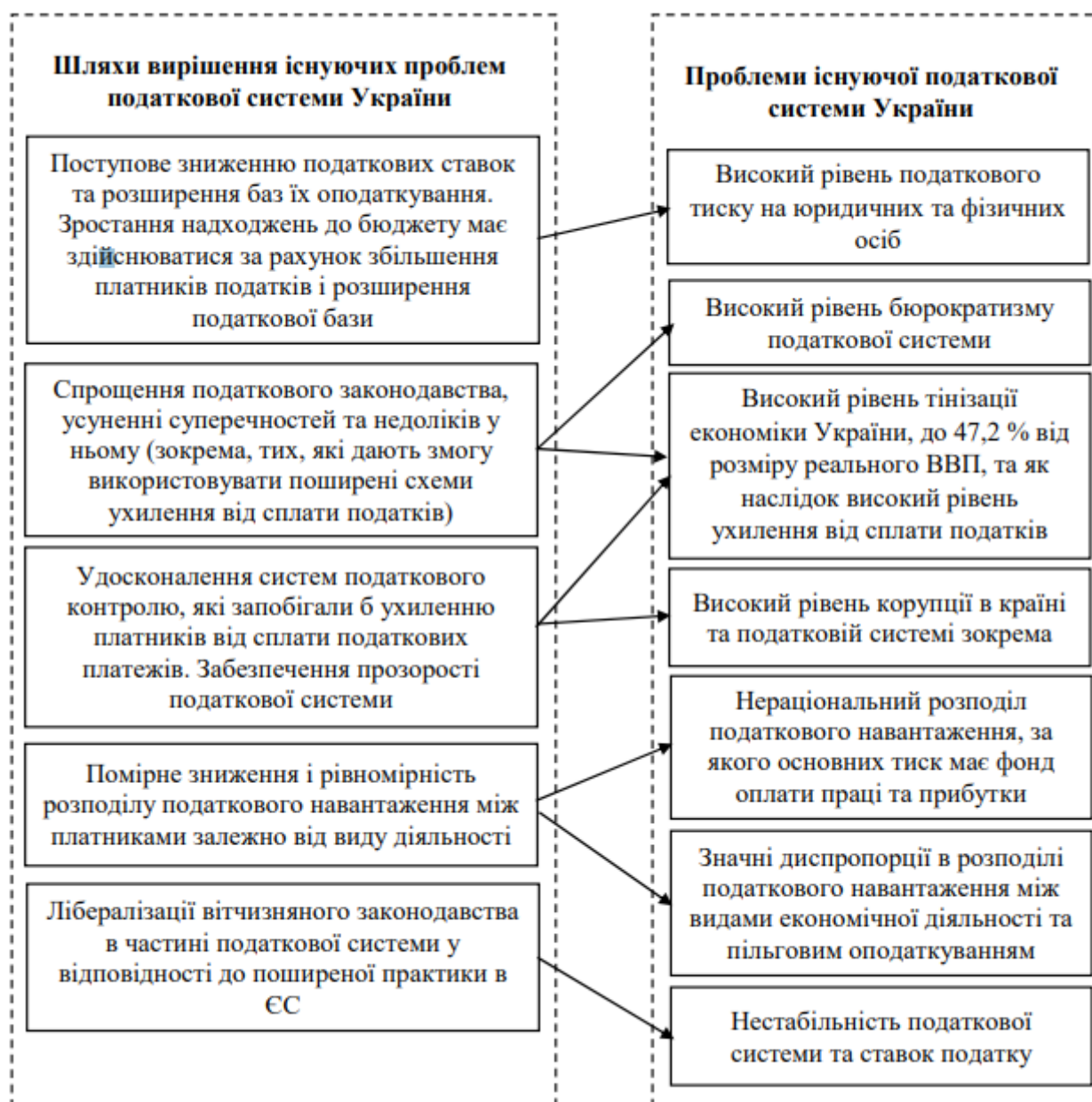

Рисунок 3.5 – Шляхи вирішення існуючих проблем податкової системи України [сформовано на основі 3, 6, 10, 24]

Завдяки реалізації запропонованих заходів існуюча податкова система України перейде на вищий рівень розвитку та буде вирішено значну кількість її проблем. Основні застереження – усунення корупційної складової, яка впливає на всю економіку нашої країни. Тому основні зусилля слід зосередити на вирішенні проблеми корупції, яка процвітає в українській податковій системі. Виникає парадоксальна ситуація, коли податкові служби тиснуть на суб'єктів, які чесно намагаються працювати та сплачувати податки.

Таким чином, для вдосконалення податкової системи України необхідно розробити превентивні та активні заходи для вирішення наявних проблем. Сьогодні податкова система України далека від ідеальної та має значні проблеми. Головне – високий рівень спостережень за економікою, приховування реальних прибутків компаній від населення, поширення корупції, переведення доходів за кордон тощо. В Україні важливо прийняти низку законодавчих ініціатив, який забороняє експорт національного капіталу за кордон, щоб захистити його від податків і боротися з корупцією. Саме в цих двох сферах і криються основні проблеми української податкової системи. Існуюча податкова система не задовольняє ні бізнес, ні державу, тому необхідно вживати заходів щодо її вдосконалення. Очікуваним результатом його вдосконалення буде збільшення податкових надходжень до єдиного бюджету України. Загалом українська податкова система має стати тим локомотивом, який забезпечить позитивні економічні зміни в країні та активізацію інвестиційної діяльності.

ВИСНОВКИ

Під час виконання даної роботи всі поставлені завдання були виконані, а головна мета досягнута. За результатами досліджень можна зробити наступні висновки:

1. Досліджено сутнісні ознаки податкової системи. Встановлено, що податкова система є невід'ємною частиною економіки будь-якої країни. У загальному вигляді під податковою системою слід розуміти сукупність усіх податків і зборів, що діють і законодавчо встановлені на певній території. Він є основним інструментом наповнення державного бюджету, який забезпечує виконання соціальних функцій держави, а також розподіл доходів. Усі високоекономічно розвинені країни досягли свого розвитку завдяки дієвій податковій системі.

2. Обговорено етапи становлення податкової системи України. Виявилось, що внутрішня податкова система України пройшла тривалий і суперечливий період становлення. У науковій практиці прийнято виділяти 5 етапів цього процесу, на кожному з яких був отриманий певний результат. При цьому основна мета забезпечення дієвості та ефективності податкової системи не досягнута. І сьогодні триває формування податкової системи з її реформуванням, яке орієнтується на кращі досягнення розвинених країн світу.

3. Оцінено вплив податкової системи на економіку України. Встановлено, що існує чітка залежність між обсягом податкових надходжень і сумарним ВВП і доходами бюджету. Зростання податкових надходжень сприяє зростанню двох інших важливих макроекономічних показників. Питома вага першого в загальному бюджеті України становить близько 80%. Тому ефективна податкова система є надзвичайно важливою для української економіки. Необхідно працювати над його вдосконаленням відповідно до передового європейського досвіду. За допомогою функції прогнозування визначено, що на наступний рік, тобто до 2020 року, податкові надходження мають скласти 1,18 трильйона гривень.

4. Визначено проблеми діючої податкової системи України та запропоновано шляхи їх вирішення. З метою удосконалення податкової системи в Україні доцільно розробити превентивні та активні заходи щодо вирішення наявних проблем. Сьогодні податкова система України далека від ідеальної та має значні проблеми. Головне – високий рівень спостережень за економікою, приховування реальних прибутків компаній від населення, поширення корупції, переведення доходів за кордон тощо. В Україні важливо прийняти низку законодавчих ініціатив, який забороняє експорт національного капіталу за кордон, щоб захистити його від податків і боротися з корупцією. Саме в цих двох сферах і криються основні проблеми української податкової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 23.12.2010 № 2856-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про внесення змін до ПКУ та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України в редакції від 29.05.2020 № 533-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>
3. Аксюков С. М. Оптимізація податкової системи України на шляху до економічного розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2016. № 10. С. 74-82.
4. Андрущенко В.Л. Податкова система: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.
5. База даних Євростату. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/data/database>
6. Безкресна А.В. Перспективи розвитку податкової системи: зарубіжний досвід. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 1. С. 21-27.
7. Богатирьова Є. М. Генезис податкових реформ в Україні. Економічний простір. 2017. № 118. С. 126-142.
8. Бойко О.Я. Еволюція податкової системи України. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 2. С. 241-247.
9. Валовий внутрішній продукт (у фактичних цінах). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2003/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/arh_vvp_kv.html
10. Гушан О. В., Громмова А.Є. Проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні. Молодий вчений. 2017. № 4. С. 651-653.
11. Дежавю державного бюджету-2020. URL: https://dt.ua/macrolevel/dezhavyuderzhavnogo-byudzhetu-2020-326088_.html
12. Диха М.В., Гончаров Ю.В. Податкова система як складник забезпечення розвитку соціально-економічної системи України. Сучасні питання економіки і

права. 2018. Вип. 1. С. 86-99.

13. Доходи зведеного бюджету. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/>

14. Європейська Бізнес Асоціація. URL: <https://eba.com.ua/>

15. Загальнодержавні податки та збори. URL: <https://m.zir.tax.gov.ua/main/index/stavki>

16. Лаврешов А.Ю. Теоретико-методичні основи побудови податкової системи в Україні. Менеджер. 2015. № 1. С. 174-180.

17. Магопець О. А. Визначення сутності поняття «оподаткування» в контексті його сприйняття як соціального процесу. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2018. Вип. 33. С. 111-119.

18. Майстро С.В., Майстро Р.Г., Майстро Д.С. Результативність та напрями удосконалення державної податкової політики в умовах економічних трансформацій. Теорія та практика державного управління. 2018. Вип. 4. С. 112-118.

19. Пасічний М. Фіскальна результативність податкової системи України. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2018. № 3. С. 116-130.

20. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/byudzheth/zvit-provykonannya-byudzhetu-pensijnogo-fondu-ukrayiny/>

21. Податкові механізми регулювання використання біоінновацій: звіт про НДР (заключний) / Кер. М.Ю. Абрамчук. Суми: СумДУ, 2016. 79 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53276>.

22. Радова О.В. Оподаткування в Україні: нововведення, тенденції та проблеми розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20(3). С. 11-14.

23. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2797596-rivntinovo-ekonomiki-v-ukraini-stanovit-majze-polovinu-vid-vvp.html>.

24. Федосова В.Е. Проблеми податкової системи та податкового навантаження України. Економіка і регіон. 2015. № 2. С. 90-93.
25. Черба В.М., Сосенкова К.Р., Стасюк А.В. Податок на прибуток: історичний огляд. Молодий вчений. 2017. № 5. С. 32-34.
26. Юрій С. М. Податкова система України: становлення та розвиток. Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. 2014. № 3. С. 286-292.
27. Ярема Я.Р. Аналіз податкового навантаження на ведення бізнесу в Україні. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 30. С. 466-471.
28. Bhowmik D. Decoupling CO2 Emissions in Nordic countries: Panel Data Analysis. SocioEconomic Challenges. 2019. № 3(2). P. 15-30. URL: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).15-30.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).15-30.2019).
29. Boiko A., Samusevych I. The role of tax competition between the countries of the world and the features of determining the main tax competitors of Ukraine among the European countries. Financial Markets, Institutions and Risks. 2017. № 1(1). P.72-79. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.1\(1\).72-79.2017](http://doi.org/10.21272/fmir.1(1).72-79.2017).
30. Castro Ed. F. A. O. Taiwan: Reference Of Good Practices For Latin America In Clean Industry. SocioEconomic Challenges. 2019. № 3(2). P. 110-125. URL: [http://doi.org/10.21272/sec.3\(2\).110-125.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(2).110-125.2019).
31. Glants V. Optimization of Bank Expenses on Marketing Communications. Financial Markets, Institutions and Risks. 2018. № 2(1). P. 37-49. DOI: 10.21272/fmir.2(1).37-49.2018.
32. Kasztelnik K. Causal-Comparative Macroeconomic Behavioral Study: International Corporate Financial Transfer Pricing in the United States. Financial Markets, Institutions and Risks. 2020. № 4(1). P. 60-75. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.4\(1\).60-75.2020](http://doi.org/10.21272/fmir.4(1).60-75.2020).
33. Mazlounfard H., Glantz V. The influence of tax burden on the profit of banks in conditions of monopolistic competition: economic-mathematical modeling. Financial Markets, Institutions and Risks. 2017. № 1(4). P. 28-36. DOI: 10.21272/fmir.1(4).28-36.2017.

